

PL ISSN 0081-3834

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

24

XXXIII

POLSKA
AKADEMIA
NAUK
INSTYTUT
HISTORII
KULTURY
MATERIALNEJ

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

XXXIII

WROCLAW • WARSZAWA • KRAKÓW • GDAŃSK • ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

¹⁹⁸²
<http://icm.org.pl>

Redaktor
JAN MACHNIK

Zastępca Redaktora
ZENON WOŹNIAK

Sekretarze Redakcji
HELENA BURCHARD, HELENA ZOLL-ADAMIKOWA

Adres Redakcji
Zakład Archeologii Małopolski
Instytutu Historii Kultury Materialnej
Polskiej Akademii Nauk
31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17

Tłumaczenia na język angielski
MARIA ABRAMOWICZOWA

Okładkę projektowała
Katarzyna Święcka

Redaktor Wydawnictwa: Urszula Sagan

Redaktor techniczny: Anna Kowalska

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo, Wrocław 1982

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1982.
Nakład: 550 egz. Objętość: ark. wyd. 25,60, ark. druk. 22+1 wkl, ark.
A1-25. Papier powlek., kl. V, 80g, 70×100. Oddano do składania w maju
1981. Podpisano do druku 23 III 1982. Druk ukończono w kwietniu 1982.
Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. nr 187/81 H-12. Cena zł 160.—

SPIS RZECZY

BADANIA TERENOWE I MATERIAŁY

Neolit i wczesna epoka brązu

- Melania Klichowska, Nowe odkrycia zbóż z najstarszych kultur wstęgowych 9
Małgorzata Kaczanowska, Maciej Pawlikowski, Uwagi o antropomorficznej główce glinianej z Nowej Huty-Pleszowa 13
Tadeusz Szczurek, Badania osady kultury pucharów lejkowatych w Gorzowie Wlkp. w latach 1975-1979 19

Epoka brązu i początki epoki żelaza

- Andrzej Marcinkian, Archeologiczne badania ratownicze na cmentarzysku ludności kultury łużyckiej w Cybince-Bieganowie, gm. Cybinka, woj. Zielona Góra 31

Okres lateński i wpływów rzymskich

- Wojciech Nowakowski, Dwie studnie z osady kultury przeworskiej w miejscowości Izdeбно Kościelne, gm. Grodzisk Maz. 49
Andrzej Niewęgłowski, Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu rzymskiego w Gościeradowie, gm. loco, woj. Tarnobrzeg 61
Marcin Biborski, Piotr Kaczanowski, Zbigniew Kędzierski, Janusz Stępiński, Miecze obosieczne z cmentarzysk kultury przeworskiej w Chmielowie Piaskowym, woj. Kielce, i Gaci, woj. Przemyśl, w świetle analizy archeologicznej i badań metaloznawczych . . . 99

Wczesne średniowiecze

- Melania Klichowska, Wczesnośredniowieczne ślady prosa zwyczajnego *Panicum miliaceum* L. na polapie ze Słupna, gm. Borowiczki, woj. Płock 135
Jerzy Piaskowski, Zdzisław Hensel, Metaloznawcze badania przedmiotów żelaznych i żużla z wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Czersku koło Piaseczna 137
Józef Bednarczyk, Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe w Ruszczyńcu stan. 3, gm. Kamieński, woj. Piotrków Trybunalski 149

Różne

- Barbara Baczyńska, Urszula Maj, Wstępne wyniki badań na stanowisku wielokulturowym w Szarbi, woj. Kielce 165
Stefan Witold Alexandrowicz, Zespoły mięczaków z osadów górnego holocenu w Szarbi koło Skalbmierza 183
Zofia Liguzińska-Kruk, Poszukiwania archeologiczne w dorzeczu górnej Nidzicy 191

Z METODYKI BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

- Paweł Valde-Nowak, Aspekt metryczny klasyfikacji rdzeni z epoki kamienia 215
Janusz Kruk, Danuta Makowicz-Poliszot, Próba szczegółowej charakterystyki niektórych aspektów neolitycznej hodowli zwierząt 219

Z ŻYCIA ZAKŁADÓW IHKM PAN

Wojciech Dziędużyski, Z badań nad wczesnomiejskim ołowiarstwem polskim	233
Jacek Rydlewski, Paweł Valde-Nowak, Kilka uwag o programie Archeologicznego Zdjęcia Polski	235
Janusz Kruk, W sprawie archeologicznego zdjęcia terenu	241

Z PIŚMIENICTWA

<i>Archaeological Abstracts — The Neolithic of East-Central Europe</i> (Bulgaria, Hungary, Poland, Rumania, Union of Soviet Socialist Republics, Yugoslavia)	245
---	-----

Omówienia i recenzje

A. Koško, Rozwój kulturowy społeczeństw Kujaw w okresach schyłkowego neolitu i wczesnej epoki brązu (<i>Jerzy Kopacz</i>)	261
I. Ecsedy, The people of the pit-grave kurgans in Eastern Hungary (<i>Krzysztof Tunia</i>)	263
E. F. Patokova, Usatovskoe poselenie i mogilniki (<i>Zygmunt Krzak</i>)	265
W. E. Stöckli, Die Grab- und Importkeramik von Manching (<i>Zenon Woźniak</i>)	268
A. Cofta-Broniewska, Grupa kruszańska kultury przeworskiej. Ze studiów nad rozwojem re- gionalizmu społeczeństw Kujaw (<i>Zenon Woźniak</i>)	272
V. I. Markovin, Dolmeny Zapadnogo Kavkaza (<i>Zygmunt Krzak</i>)	278

SESJE I KONFERENCJE	283
-------------------------------	-----

PRZEGLĄD NAJNOWSZYCH BADAŃ TERENOWYCH

Krzysztof Tunia, Major Investigations and Discoveries from the Stone and Early Bronze Ages in Poland in 1980	285
Zenon Woźniak, A Survey of the Investigations of the Bronze and Iron Age Sites in Poland in 1980	289
Helena Zoll-Adamikowa, Major Results of 1980 Excavations of Early Medieval Sites in Poland	293
WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW	297

CONTENTS

FIELD WORK AND MATERIAL

Neolithic and Early Bronze Age

- Melania Klichowska, New Discoveries of Cereals of the Earliest Danubian Cultures . . . 9
Małgorzata Kaczanowska, Maciej Pawlikowski, Notes on the Anthropomorphic Head
of Clay from Nowa Huta-Pleszów 13
Tadeusz Szczurek, Investigations of the TRB Settlement at Gorzów Wlkp. in 1975-1979 . 19

Bronze and Early Iron Ages

- Andrzej Marcinkian, Rescue Excavations of the Cemetery of the Lusatian Culture at Cy-
binka-Bieganów, commune of Cybinka, province of Zielona Góra 31

La Tène and Roman Periods

- Wojciech Nowakowski, Two Wells Found in the Settlement of the Przeworsk Culture at
Izdebno Kościelne, Commune of Grodzisk Mazowiecki 49
Andrzej Niewęgłowski, The Cemetery of the Przeworsk Culture of the Roman Period at Goś-
cieradów, Province of Tarnobrzeg 61
Marcin Biborski Piotr Kaczanowski, Zbigniew Kędziński, Janusz Stępiński, Two-ed-
ged Swords from the Cemeteries of the Przeworsk Culture at Chmielów Piaszkowy, Pro-
vince of Kielce, and at Gać, Province of Przemyśl, in the Light of Archaeological and Metal-
lographic Investigations 99

Early Middle Ages

- Melania Klichowska, Early Medieval Traces of Millet *Panicum miliaceum* L. on the Daub
from Słupno, Commune of Borowiczki, Province of Płock 135
Jerzy Piaskowski, Zdzisław Hensel, Metallographic Investigations of Iron Objects and Slag
from the Early Medieval Cemetery at Czarsk near Piaseczno 137
Józef Bednarczyk, The Early Medieval Barrow Cemetery at Ruszczyń, Commune of Ka-
mieński, Province of Piotrków Trybunalski 149

Miscellanea

- Barbara Baczyńska, Urszula Maj, Preliminary Results of Investigations of a Multicultural
Site at Szarbia, Province of Kielce 165
Stefan Witold Alexandrowicz, Molluscs from the Upper Holocene Deposits at Szarbia
near Skalbmierz 183
Zofia Liguzińska-Kruk, Archaeological Prospecting in the Upper Nidzica Basin 191

METHODS OF ARCHAEOLOGICAL RESEARCH

- Paweł Valde-Nowak, The Metrical Aspect of the Classification of Cores from the Stone
Age 215
Janusz Kruk, Danuta Makowicz-Poliszot, An Attempt at a Detailed Characterization of
Certain Aspects of Stock-breeding in the Neolithic 219

ON THE ACTIVITY OF THE DEPARTMENTS OF THE INSTITUTE

OF THE HISTORY OF THE MATERIAL CULTURE

Wojciech Dzieduszycki, Notes on the Studies of the Polish Early Urban lead Industry . . .	233
Jacek Rydlewski, Paweł Valde-Nowak, Some Remarks on the Project of the Archaeological Survey of Poland	235
Janusz Kruk, Remarks Concerning the Archaeological Survey of the Land	241

NOTES ON LITERATURE

<i>Archaeological Abstracts — The Neolithic of East-Central Europe</i> (Bulgaria, Hungary, Poland, Rumania, Union of Soviet Socialist Republics, Yugoslavia)	245
--	-----

Reviews

A. Koško, Rozwój kulturowy społeczeństw Kujaw w okresach schyłkowego neolitu i wczesnej epoki brązu (<i>Jerzy Kopacz</i>)	261
I. Ecsedy, The people of the Pit-grave Kurgans in Eastern Hungary (<i>Krzysztof Tunia</i>) . . .	263
E. F. Patokova, Usatovskoe poselénie i mogilniki (<i>Zygmunt Krzak</i>)	265
W. E. Stöckli, Die Grab- und Importkeramik von Manching (<i>Zenon Woźniak</i>)	268
A. Cofita-Broniewska, Grupa kruszańska kultury przeworskiej. Ze studiów nad rozwojem regionalizmu społeczeństw Kujaw (<i>Zenon Woźniak</i>)	272
V. I. Markovin, Dolmeny Zapadnogo Kavkaza (<i>Zygmunt Krzak</i>)	278

SESSIONS AND CONFERENCES	283
------------------------------------	-----

SURVEY OF RECENT FIELD RESEARCH

Krzysztof Tunia, Major Investigations and Discoveries from the Stone and Early Bronze Ages in Poland in 1979	285
Zenon Woźniak, A Survey of the Investigations of the Bronze and Iron Age Sites in Poland in 1979	289
Helena Zoll-Adamikowa, Major Results of the 1979 Excavations of Early Medieval Sites in Poland	293

ABBREVIATIONS	297
-------------------------	-----

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW
ABBREVIATIONS

AAC	– „Acta Archaeologica Carpathica”, Kraków
AAHung.	– „Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae”, Budapest
AÉ	– „Archaeologiai Értesítő”, Budapest
AMNap.	– „Acta Musei Napocensis”, Cluj
Annales UMCS	– „Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska, Sectio F”, Lublin
APolona	– „Archaeologia Polona”, Warszawa
APolski	– „Archeologia Polski”, Warszawa
AR	– „Archeologické Rozhledy”, Praha
BRGK	– „Berichte der Römisch-Germanischen Kommission”, Berlin
FA	– „Folia Archaeologica”, Budapest
FAP	– „Fontes Archaeologici Posnanienses”, Poznań
JbRGZ Mainz	– „Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums”, Mainz
JsHalle	– „Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte”, Halle
KSIA (КСИА)	– „Краткие Сообщения Института Истории Материальной Культуры”, Moskwa (nr 1-80); – „Краткие Сообщения Института Археологии”, Moskwa (od nr 81)
Kwart. HKM	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, Warszawa
Mat. Arch.	– „Materiały Archeologiczne”, Kraków
Mat. Arch. NH	– „Materiały Archeologiczne Nowej Huty”, Kraków
Mat. SiW	– „Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne”, Warszawa
MIA (МИА)	– „Материалы и Исследования по Археологии СССР”, Moskwa—Leningrad
MZP	– „Materiały Zachodnio-Pomorskie”, Szczecin
Pam. Arch.	– „Památky Archeologické”, Praha
Prac. Mat. Łódź	– „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego, Seria Archeologiczna”, Łódź
Prz. Arch.	– „Przegląd Archeologiczny”, Poznań—Wrocław
SCIV	– „Studii și Cercetări de Istorie Veche”, București (do r. 1973); – „Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie”, București (od r. 1974)
Sl. Ant.	– „Slavia Antiqua”, Poznań
Slov. Arch.	– „Slovenská Archeologia”, Nitra
Sov. Arch. (Сов. Арх.)	– „Советская Археология”, Moskwa
Spraw. Arch.	– „Sprawozdania Archeologiczne”, Kraków
Spraw. PAN Kraków	– (Polska Akademia Nauk – Oddział w Krakowie) „Sprawozdania z posiedzeń Komisji Naukowych”, Kraków
Št. Zv	– „Studijné Zvesti Archeologickeho Ústavu SAV”, Nitra
WA	– „Wiadomości Archeologiczne”, Warszawa

Alco. 184/82/kp
22 VI 82

